Emberi erőforrás

Oktatási rendszerek

Európa a világban

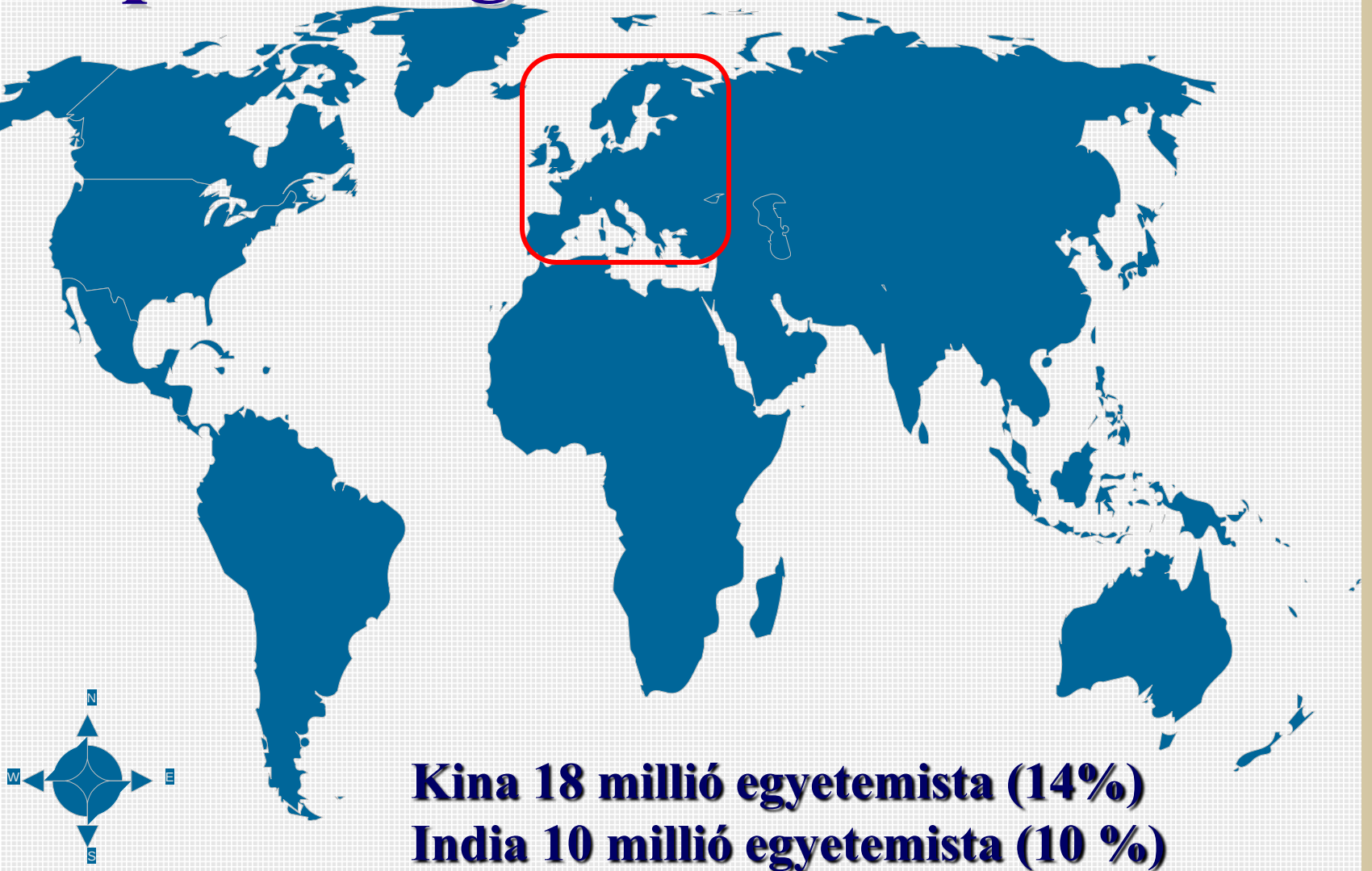

Kina 18 millió egyetemista (14%)
India 10 millió egyetemista (10 %)

2025-ben 125 millió egyetemista lesz a világon

Oktatási rendszerek

1. Az angol oktatás az anglikan egyház és a kereskedelmi szakegyesületek tanintézményeire épül – V. század
- tradicionális, fegyelmet tartó
- ma fejlett, innovatív oktatási rendszer: Oxford, Stretford
- Specijalizació már a középiskolákban, felnőttoktatással
- szigorú felvételi/beíratkozási rend az egyetemre
- komparatív pedagógia, angol nyelvtanítás világszerte
- permanens beruházások

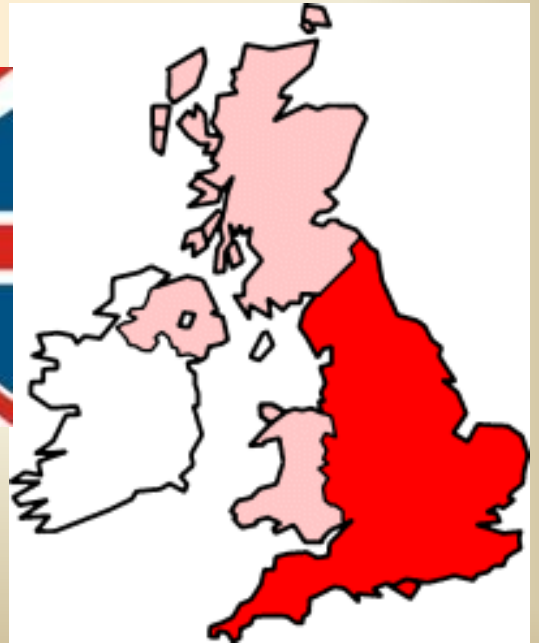

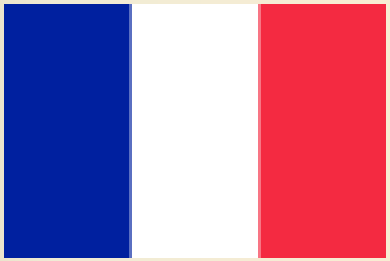

2. Franciaország – 1789-ben megszűnik az egyház hatása, bevezetik a kötelező általános oktatást, Napóleon központosít
- 1885-ben mozgalom az egyetem autonomiájáért – Sorbon
- egységes, nem rugalmas programok, uniformitás,
- 1971-ben decentralizáció, kritikai és szabad gondolkodás bevezetése – egyetemista mozgalmak.

3. **Német iskolarendszer a katedrálisokban indul a középkorban**

- Heidelbergi Egyetemváros 1385-ban alapult

- Humanista klasszikus gimnáziumok (Sturm modern középiskolái a gazdagok részére) - 20. század első felében az iskola elválik az egyháztól, de gyorsan ideologizálódik (fasizmus)

- 2. v.h. után: demokratizació és oktatásfejlesztés

- jól szervezett, minőséges szakközépiskolák és technikumok

- az egyetemen gyakorlati stúdiumok és kutatómunka

- innováció, technológiai újítások, motivalás

4. Amerikai iskolarendszer – multikulturális oktatás + angol.

- 1889-től a bevándorlók iskolái – gyenge általános lexikális tudás

- bilingvista (kétnyelvű) oktatás: amerikanizáció

- gyakorlati értékek reflexiói – a problémamegoldás módszerei

- változások résztvevői, kreatív újítások tervezői, minőségi skála

- kritikus gondolkodás, a globális fejlesztések kezdeményezői

– önállóság, elégedettség.

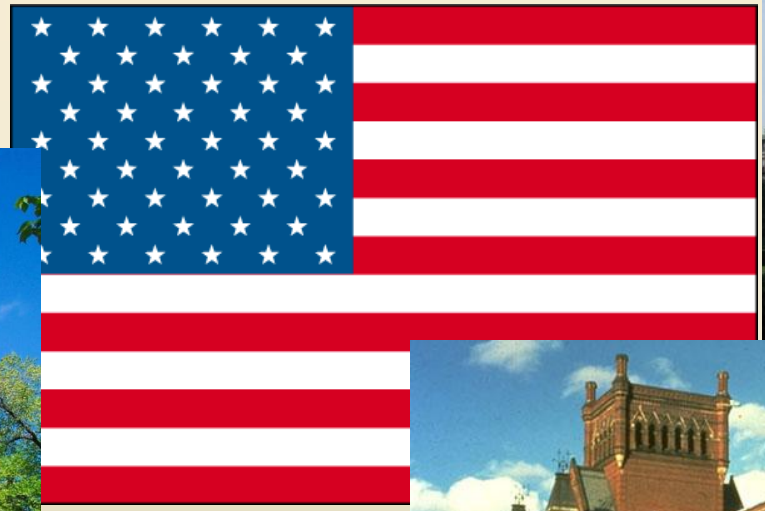

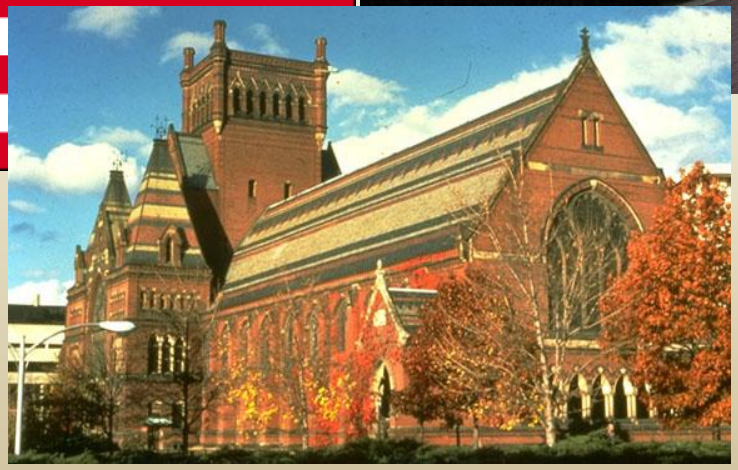

5. A Japan iskolába a gazdagok járhattak a 9. században
- tradicionális módszerek, kicsi korban egyéniségfejlesztés (becsületesség, lojalitás, jóság) és hazaszeretet (tradició).
- a 2. v.h. után átveszik az amerikai-európai rendszerek pozitivumait, de egyedi marad a japán iskolarendszer (1952):
- tradicionálisan nagy munkafegyelemmel, permanens tanulás,
- továbbképzések egységes integratív iskolaközpontokban
- jólfizetett tanerő, professzionális, szigorúak, magolást, gyakorlást, de minőséget és kreatív szellemiséget is követelnek
- technológiai újítások bevitele az iskolába

6. A szerbiai iskolarendszer a keleti és nyugati kultúra keveréke
- 19-20 században épül fel az európai mintára, de alacsonyabb minőséggel: falvakban írástudatlanság; a városi gimnáziumba és technikumba a gazdagok jártak.
- 1945-1950 között erősen a szovjet iskolarendszer hatása alatt volt: az írástudatlanság intenzív felszámolása, egyenlősdi;
- Tito idején: tradicionális, etatista, szocialista és kollektivista hozzáállás, még az önigazgatás idején is káderellenőrzés alatt.
- 90-es években leépülés, nincs beruházás, tanerő elvándorlás, nacionalizmus hatása
- Ma reformtörekvések, tömegesedés, minőségellenőrzés

Az oktatásrendszer reformtörekvései a társadalom és az iskola dialógusa:

– A szakszerű káderek motiválása (továbbképzése, jól megfizetni),
– Bevezetni a modern technológiát (laboratórium, komputer, digitális könyvtárak),
– debürokratizálás és depolitizálás, bevezetni a szakszerú és autonóm iskolaigazgatást,
– az oktatás beruházás a munakerőpiacra, nem pedig közköltség ezért a szükséges szakok gyakorlatias képzése kell
- a szolidaritás, a tehetséggondozás bevezetése (pozitív szelekció)
- a szabad kezdeményezés, kreativitás és versenyszellem bevezetése
- standardizált és újított európai tantervek és programok
- az intézmények és kutatás európai standardjainak szervezeti formái (kompatibilis iskolszíntek és szakok)

Oktatás és társadalmi rétegződés kérdése

A rétegződésformák konzerváklódnak vagy úgródeszka...?

Magas korreláció az oktatásszínt és a rétegheztartozás között:

- felsőbb rétegek gyermekei nagyobb iskolaszínttel rendelkeznek,
- középrétegek és a munkások utóda középszínten képzi magát,
- kvalifikáció nélküliek gyermekei alapképzésben, vagy szakiskolában tanulnak
- a fiatalok foglalkozása ma nem egyezik meg a diplomájukkal
- sok a munkanélküli diplomás
- az átképzések után sincs biztos munkahely

Ajánlás:

- **diverzifikált iskolarendszer, flexibilis intézethálózattal (specializálás az előképzőtől az egyetemig),**
- **sok alternativ program és szakirány, különböző fokozatos időszakokra osztva**

A különböző felsőoktatási kultúrák jellemzői

1. Hagyományos akadémiai kultúra

Az alkotás és a tudás-transzfer dominál
Professzionalisták gyakorolják a legnagyobb befolyást
A történelmi struktúrákhoz igazodó szervezet
Döntő mértékben az állam finanszírozza az oktatást
Az állami irányítás hozza meg az alapvető stratégiai döntéseket a fejlesztéséről

2. „Modern” piaci kultúra

A piacba és a versenybe vetett szilárd hit
A pénz és a profit középpontba állítása
Az ügyfelek/fogyasztók és igényeinek fontossága
Valamennyi stratégiai döntést a menadzser hozza
Hatékony, alkalmazkodó szervezet

A legfejlettebb felsőoktatással rendelkező 10 ország Európában

Sorrend	1960 Ország	1960 Hallgató/százezer lakos	Sorrend	1970 Ország	1970 Hallgató/százezer lakos	Sorrend	1990 Ország	1990 Hallgató/százezer lakos
1.	Hollandia	923	1.	Hollandia	1774	1.	Finnország	3134
2.	*Jugoszlávia*	*767*	2.	Svédország	1756	2.	Norvégia	2858
3.	Csehszlovákia	675	3.	Franciaország	1581	3.	NSZK	2843
4.	Dánia	618	4.	Dánia	1542	4.	Franciaország	2842
5.	Franciaország	595	5.	Finnország	1298	5.	Hollandia	2819
6.	Belgium	568	6.	Belgium	1296	6.	Spanyolország	2655
7.	Finnország	532	7.	Norvégia	1291	7.	Ausztria	2638
8.	NSZK	499	8.	Olaszország	1283	8.	Belgium	2604
9.	Svédország	493	*9.*	*Jugoszlávia*	*1282*	9.	Dánia	2466
10	Írország	439	10	Lengyelország	1218	10.	Olaszország	2379

Forrás: Horváth, 2003

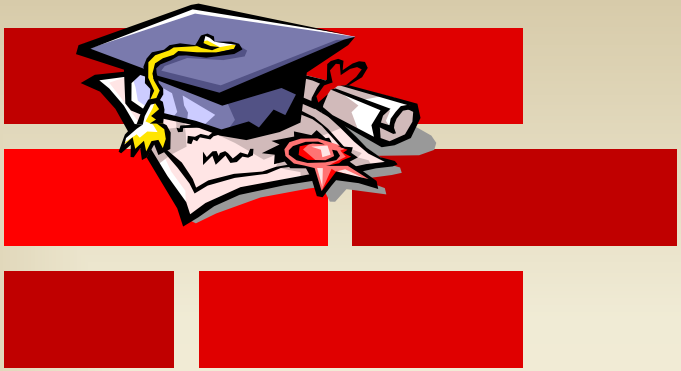

Prioritások az EU oktatáspolitikájában:

- a hallgatói (és oktatói) mobilitás feltételeinek megteremtése,
- a felsőoktatás minőségbiztosítása,
- az élethosszig tartó tanulás és képzés,
- az információs társadalom megvalósulása.

Szükséges változások a felsőoktatásban

A képzés ➞ munkavállaló rendszer felülvizsgálatra szorul: a jövőben a képzési és a munkavégzési periódusok permanens váltásáról lesz szó.

A vállalatoknak nagyobb mértékben kell foglalkozniuk a képzéssel és a továbbképzéssel - a felsőoktatás szolgáltató (keresleti irányítás).

A hangsúly a tudástranszferről az ismeretek megszerzési módján, a tanterveket fejlesztve

A képzés lépést tart az informatika és a kommunikációtechnika fejlődésével.

Regionális hálózatok: képzés ➞ tudás ➞ megvalósítás ➞ visszacsatolás ➞ fejlesztés (tanuló régiók).

A Bolognai Nyilatkozat lényege

A felsőoktatási struktúrák reformja - konvergencia

Az autonómia és a diverzitás elfogadása, a standardizálás és az uniformizálás tagadása.

Közös cél: az állampolgárok mobilitásának és elhelyezkedési lehetőségeinek javítása, versenyképesség és a minőség növelése

Egyértelmű és összehasonlítható diplomák közös rendszerének elfogadása (equvalencia, nostrifikáció).

Az „undergraduate" és a „postgraduate" szintek bevezetése (alapképzés, specializáció).

ECTS kompatibilis kreditrendszerek bevezetése.

A minőségbiztosítás európai dimenziója

1999: Bologna, Javaslatok és projekt a felsőoktatás minőségbiztosítására, a Bolognai Deklaráció aláírása

2000: Lisszabon, ET határozat: „Az Uniót a világ legversenyképesebb és a legdinamikusabban fejlődő tudásalapú gazdasági térségévé kell alakítani, amely a tartós gazdasági növekedés, valamint a több és jobb munkahely révén nagyobb társadalmi kohéziót képes elérni.”

Prága (2001), Berlin (2003) és Bergen (2005)
Határidő: 2010.

AKADEMSKE STUDIJE – NAZIVI ZVANJA
UNIVESITY STUDIES – ACADEMIC TITLES

Law on HE, Article 29, 95

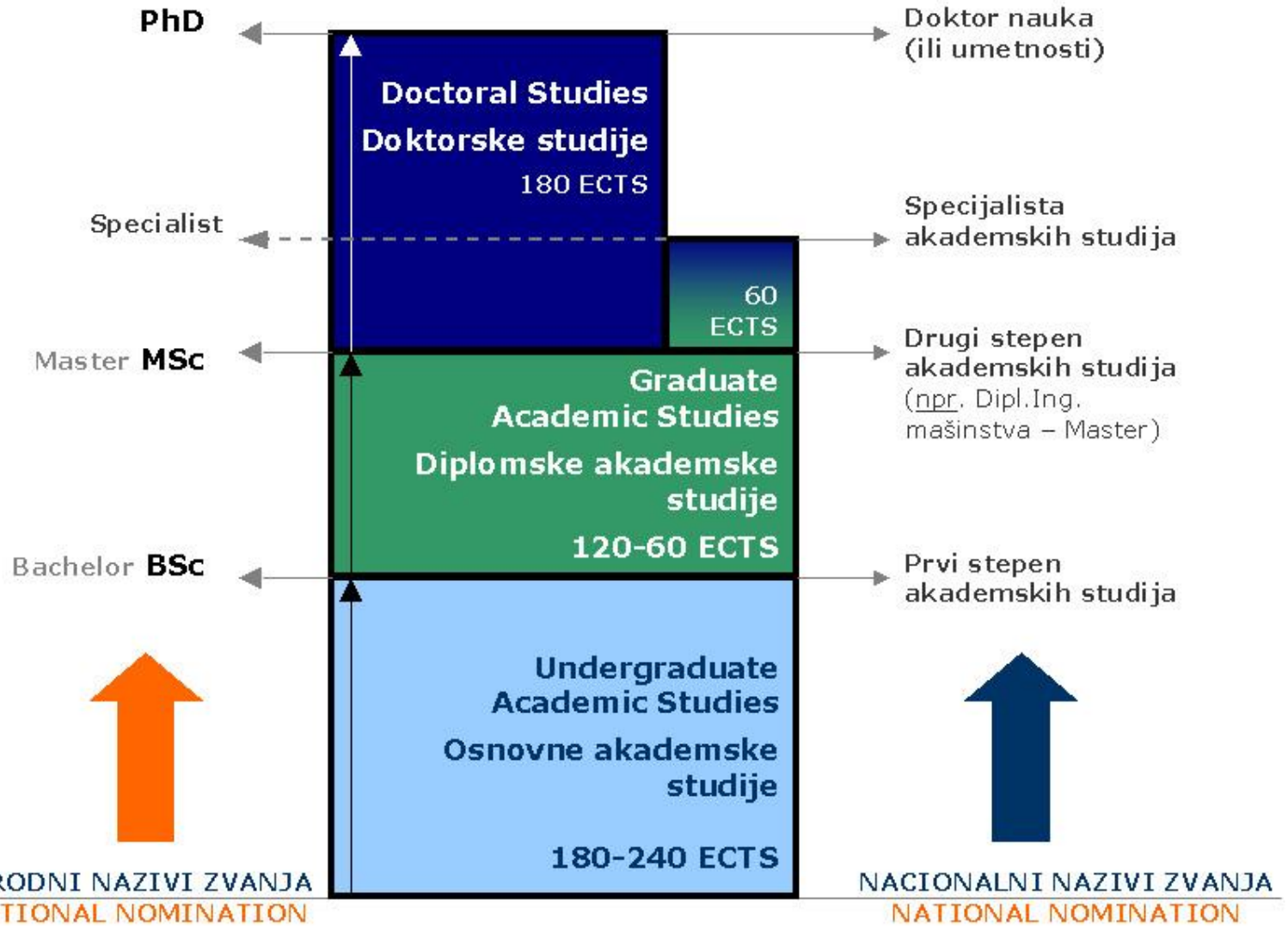

Európa konkurál-e a kultúra világpiacán?

és mi?

A Bologna Koordinációs Bizottság értékelése

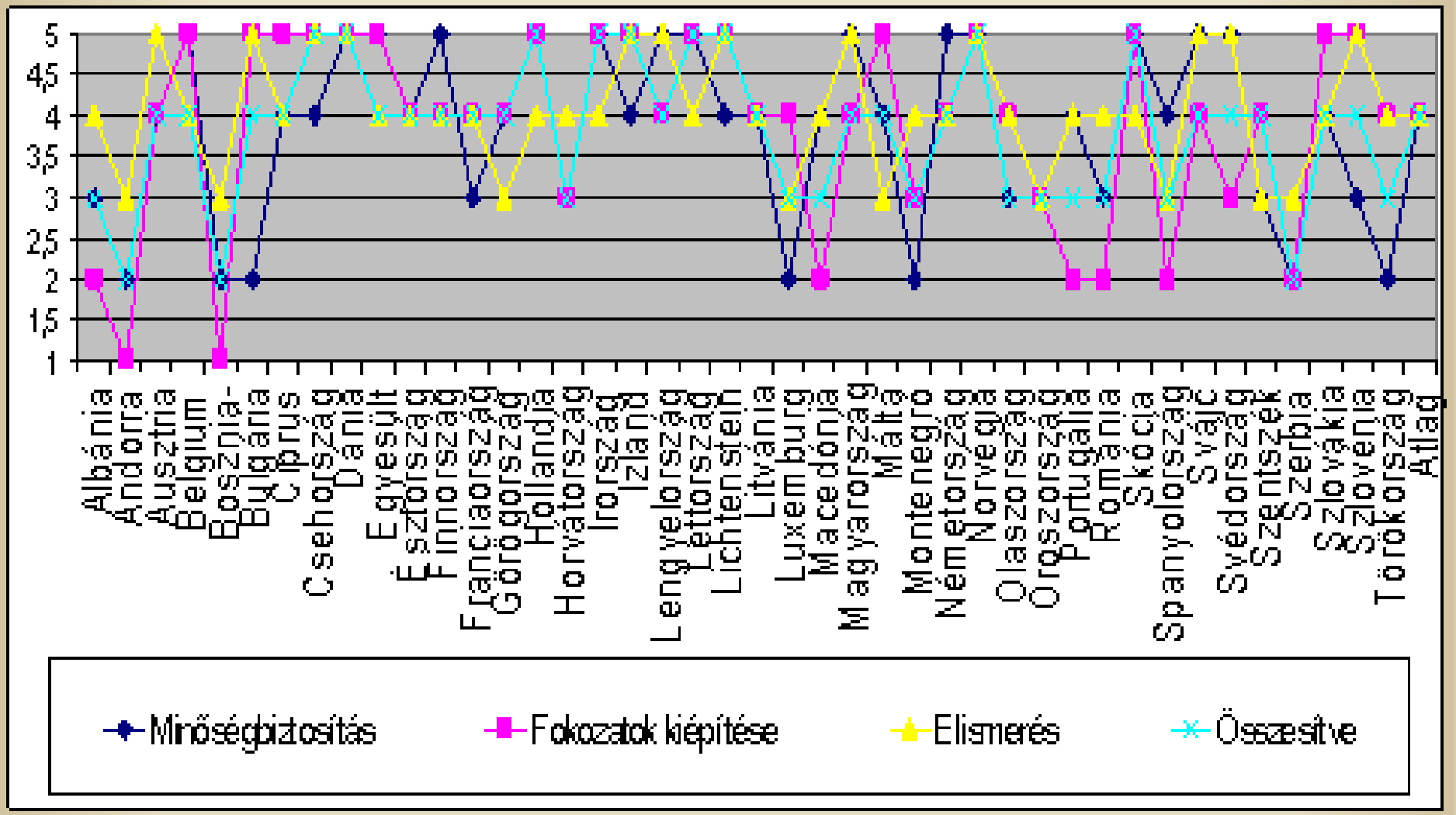

Forrás: Bologna Process Stocktaking, (Report, 2005)